

Matar De Gaulle – Joan Daniel Bezsonoff

L'obra de Joan-Daniel Bezsonoff (Perpinyà, 1963) està formada per llibres d'introspecció autobiogràfica i per novel·les, la majoria situades en el marc de conflictes bèl·lics, en particular la guerra d'Algèria. És el cas de *Matar de Gaulle*, que novel·la l'atemptat fallit que va tenir lloc el 1962 contra Charles de Gaulle, aleshores president de la República Francesa. Tot i que el vehicle presidencial va ser metrallat a Petit-Clamart, prop de París, la causa cal buscar-la en el tracte que el general va donar a la que durant més d'un segle havia estat la província francesa d'Algèria.

Quan De Gaulle va accedir al poder, el 1958, va defensar que Algèria era francesa. Tres anys més tard, però, li va concedir la independència. El resultat va ser un milió de francesos que van retornar amb un sentiment d'odi cap al general: els *pieds-noirs* o potes negres, rebuts a la metròpoli amb una mescla de comprensió i de rebuig. L'atemptat de Petit-Clamart, el més ben preparat dels que va patir De Gaulle, va ser obra d'uns quants d'aquests potes negres, aliats amb un grup d'hongaresos preocupats per l'ascens del comunisme a Europa, i coordinats pel tinent coronel Bastien-Thiry, l'home que “inventava atemptats amb la prolixitat d'un fulletonista”.

Personatges històrics i ficticis es barregen en aquesta obra que permet seguir pas a pas com va anar prenent cos la sensació de traïció i d'abandonament que van sentir els francesos d'Algèria, l'evolució cap a la lluita armada, els primers contactes i la preparació de l'atemptat. La part de ficció gira al voltant de la família Vidal, procedent de Banyuls i instal·lada a Algèria, que es veurà involucrada en l'atemptat.

El llibre oscil·la entre la investigació omnicomprendiva que trobem en el reportatge novel·lat *A sang freda*, de Truman Capote, i els dubtes que angoixen els personatges de les novel·les de John Le Carré, als quals els arbres de les peripècies personals no deixen veure el bosc de la política. Un dels testimonis contempla l'atemptat sense adonar-se del que està veient, igual com el Fabrizio de *La cartoixa de Parma* es troba perdut enmig de la batalla de Waterloo.

A *Matar De Gaulle* hi trobem alguns dels trets d'estil de l'autor: els dialectalismes sucosos, els adjectius inesperats, la construcció de personatges amb

quatre pinzellades, la minuciositat amb què recupera escenaris de l'època, la *nonchalance* dels protagonistes, entre els quals no falta mai un erudit de la llengua, un seguidor de Jean Gabin o de Luis Mariano. En canvi, l'erotisme queda en segon pla, tot i que té un paper decisiu en la motivació de l'atemptat.

En la seva recerca d'un lloc propi, més enllà de la història oficial de França, Bezsonoff ens confronta amb nosaltres mateixos. A part dels valors estètics d'una novel·la ben narrada, Bezsonoff porta al primer pla les nostres contradiccions respecte de la que anomenem Catalunya Nord: si la llengua ens hi agermana, la història recent ens en separa. I, tanmateix, si de debò formen un col·lectiu, potser hauríem de sentir tan pròpia la "seva" guerra d'Algèria com la "nostra" guerra del Rif. Aquesta contradicció pren cos quan, cap al final del llibre, un personatge emplena Perpinyà de pintades: "Algèrie française" i "Catalunya lliure". A les novel·les de Bezsonoff, tant Catalunya com Algèria són mites perduts.